

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет України «Київський
політехнічний
інститут імені Ігоря Сікорського"
Факультет інформатики та обчислювальної техніки
Кафедра інформатики та програмної інженерії

Звіт
з лабораторної роботи № 4 з дисципліни
«Алгоритми та структури даних-1.
Основи алгоритмізації»
«Дослідження арифметичних циклічних алгоритмів»
Варіант 32

Виконав студент ІП-13, Черкасов Станіслав Олексійович

(шифр, прізвище, ім'я, по батькові)

Перевірів

(прізвище, ім'я, по батькові)

Київ 2021

Лабораторна робота 4

Дослідження арифметичних циклічних алгоритмів

Мета – дослідити особливості роботи арифметичних циклів та набутти практичних навичок їх використання під час складання програмних специфікацій.

Варіант 32

32. Для заданого дійсного x і натурального n обчислити

$$y = \frac{1}{\sum_{i=0}^n \frac{1}{i^2} \sin x} \quad \text{для } x = 0,5$$

Постановка задачі

По-перше, обчислимо суму у знаменнику виразу (SUM). Побудуємо цикл. Із кожною ітерацією циклу будемо додавати до змінної SUM певний вираз, який дорівнює поточному елементу суми. Повторимо цикл N разів.

Значення виразу (ANS) дорівнює $1 / \text{SUM}$. Обчислимо та виведемо його.

Побудова математичної моделі

Ділення на нуль

У заданій сумі I є змінною-лічильником, початкове значення якої дорівнює 0. Проте у формулі I розташовано в знаменнику дробу. Отже, перший елемент суми є невизначеним ($\sin(x) / 0^2$)

Щоб уникнути цього, задамо I початкове значення 1

Таблиця змінних

Змінна	Тип	Ім'я	Призначення
Задане число X	Дійсне	X	Початкове дане
Задане число N	Натуральне	N	Початкове дане
Лічильник циклу	Натуральне	I	Лічильник циклу
Шукана сума	Дійсне	SUM	Проміжне дане
Значення виразу	Дійсне	ANS	Кінцеве дане

Обрахування

Нехай початкові значення SUM та I дорівнюють 0 та 1 відповідно.

Припустимо, що X задано в радіанах. Тоді із кожною ітерацією циклу змінюємо SUM наступним чином:

$SUM += \sin(X) / (I * I);$

Наприкінці програми обчислюємо...:

$ANS := 1 / SUM$

Розв'язання

Програмні специфікації запишемо у формі псевдокоду та у вигляді блок-схеми.

Крок 1: визначимо основні дії

Крок 2: задамо початкове значення SUM

Крок 3: деталізуємо знаходження SUM

Крок 4: деталізуємо знаходження ANS

Псевдокод

Крок 1:

початок

введення X, N

завдання SUM

знаходження SUM

знаходження ANS

виведення ANS

кінець

Крок 2:

початок

введення X, N

SUM := 0

знаходження SUM

знаходження ANS

виведення ANS

кінець

Крок 3:

початок

введення X, N

SUM := 0

повторити N разів

SUM += sin(X) / (I * I)

кінець циклу

знаходження ANS

виведення ANS

кінець

Крок 4:

початок

введення X, N

SUM := 0

повторити N разів

SUM += sin(X) / (I * I)

кінець циклу

ANS := 1 / SUM

виведення ANS

кінець

Блок-схема

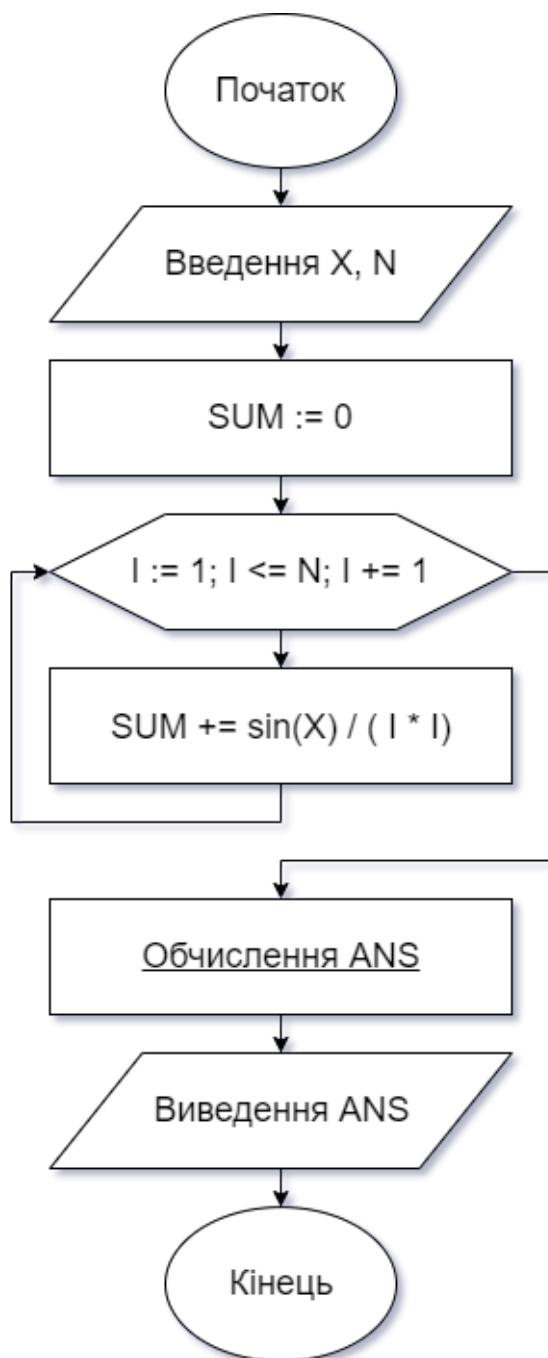
Крок 1:

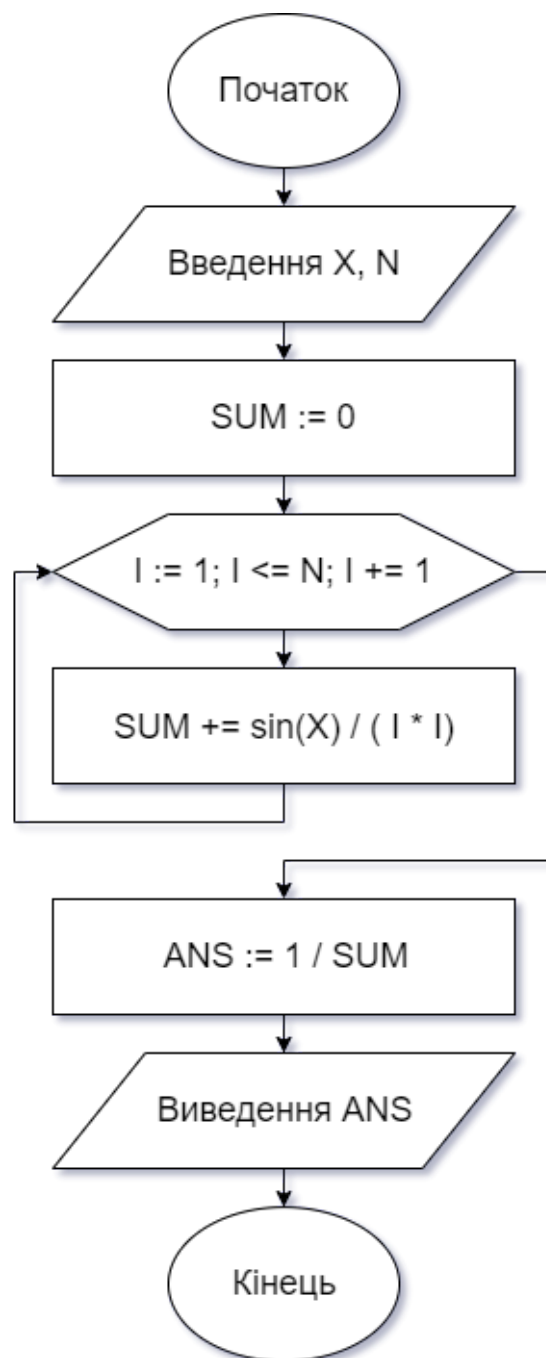
Крок 2:

Крок 3:

Крок 4:

Випробування алгоритму

Блок	Дія
	початок
1	введення $X := 0.5$, $N := 2$
2	$SUM = 0$
3	$SUM := 0.479...$ <i>$0 + 0.479...$; бо $1 \leq 2$</i>
4	$SUM := 0.599...$ <i>$0.479... + 0.12...$; бо $2 \leq 2$</i>
5	$ANS := 1.669...$ <i>$1 / 0.599...$</i>
6	виведення ANS
	кінець

Блок	Дія
	початок
1	введення $X := 1$, $N := 3$
2	$SUM = 0$
3	$SUM := 0.841...$ <i>$0 + 0.841...$; бо $1 \leq 3$</i>
4	$SUM := 1.051...$ <i>$0.841... + 0.21...$; бо $2 \leq 3$</i>
5	$SUM := 1.145...$ <i>$1.051... + 0.093...$; бо $3 \leq 3$</i>
6	$ANS := 0.873...$ <i>$1 / 1.145...$</i>
7	виведення ANS
	кінець

Висновок

Під час виконання цієї лабораторної роботи я вдосконалив навички написання математичної моделі, праці з блок схемами та випробування алгоритму.

Дослідити особливості роботи арифметичних циклів та набув практичних навичок їх використання під час складання програмних специфікацій.